

Arne och IngaBritt Lundberg, paret som gett upphov till Lundbergska stiftelsen. Han genom att upparbeta en förmögenhet. Hon genom att donera den till en stiftelse.

BERÄTTELSEN OM “MOSTER INGA”

Stiftelsen bär bådas namn, men fram till nu är bara Arnes gärning känd. Här kommer därför berättelsen om “fru Arne Lundberg”, för andra mer bekant som “moster Inga”. IngaBritt Lundberg, kvinnan bakom Lundbergsstiftelsen, var världsvan, dansant, parant – och lite kärv. Visst vill vi veta mer om henne?

IngaBritt Lundberg, född Engborg och inom familjen “moster Inga”.

Inramningen för berättelsen om IngaBritt Lundberg är följande: Två systerdöttrar ger varsin bild av samma person, över gott kaffe och sju sorters kakor en strålande dag i juni. Med reservation för att minnena inte är tillräckligt många för att teckna ett helt långt liv, gör kusinerna Ulla Wengström och Britta Nilsson en ansträngning för att dela med sig av det som finns för eftervärlden. Ärligt, med respekt och en glimt i ögat ger de oss berättelsen om IngaBritt Lundberg, född Engborg, och den hon var för dem:

– Moster Inga.

Hon föddes den 5 augusti 1912 i Åmål. Yngst i en skara om fyra barn till järnvägstjänsteman

John Engborg och hans hustru Gerda. När IngaBritt fortfarande var barn förlorade syskonen sin mor. Hennes far gifte om sig och med sin nya hustru, Sally, bröt John Engborg upp och flyttade till Göteborg där han fick jobb som lokförare.

För IngaBritt blev denna flytt början på ett nytt liv. I Göteborg bodde sedan tidigare de äldre systrarna Karin och Greta och det är genom deras döttrar den vidgade berättelsen om IngaBritt Lundberg nu kan presenteras, 25 år efter hennes död.

Så fort hon var vuxen nog anslöt sig IngaBritt till sina systrar och deras spännande liv i storstaden. Inga, som hon hette inom familjen, flyttade in till Greta som hade

Kusinerna Ulla Wengström och Britta Nilsson ger oss med sin berättelse om "moster Inga" nya insikter om framgången bakom Lundbergsstiftelsen.

Snygg, lång, dansant, modeintresserad, levnadsglad, charmant och tjugsig. Dessutom med koll på hur man för sig i de finaste av salonger. IngaBritt Lundberg var ämnad att göra en klassresa. Men systerskapet bestod. Här med goda vänner på kalas och syster Greta på balkong.

lägenhet i det vackra Hertziahuset, uppfört 1901 i jugendstil, vid Packhusplatsen. Här bodde också Karin en tid, men hon gifte sig redan som 19-åring och flyttade till eget bo, för att bilda familj.

– ... medan de andra två fortsatte att ”härja runt”, säger Ulla Wengström, och ler mot sin kusin Britta Nilsson.

Skratt och allvar blandas i deras berättelse om “moster Inga”. En person som gjort avtryck både på sin omgivning, sina efterlevande och för eftervärlden.

Britta minns besök hos moster Inga från tidig ålder. Kontakten mellan Inga och Brittans mamma Karin var tät genom livet eftersom de båda blev kvar i Göteborg. Greta, däremot, träffade under sina glada

dagar i Hertziahuset en man som arbetade på Televerket och flyttade till Lidköping när dottern Ulla bara var ett halvår.

– Därför träffade jag släkten mer sporadiskt under min uppväxt. Men när jag som vuxen och nygift flyttade tillbaka till Göteborg, då skulle moster Inga “introducera mig” för sina väninnor på Särö, säger Ulla Wengström.

Men nu har vi gått händelserna i förväg. Tillbaka till unga IngaBritt Engborg, som levde om i Göteborg på tidigt 1930-tal. Det syns på bilder från maskerader, danser, badutflykter och promenader som systrarna roade sig med under den tid de bodde i samma stad. IngaBritt fick så småningom arbete som advokatsekreterare

och träffade sin Arne, på något sätt, genom jobbet. Nu tog livet ny fart för den dansanta IngaBritt. Arne var nämligen också bra på att dansa, och dessutom arvtagare av en framgångsrik medicinsk näringsverksamhet. Efter Handelshögskolan fick han anställning hos Malmsten & Bergvall 1929, där hans far var delägare. Arne gjorde en rak karriär och blev själv delägare 1947. Då var paret Lundberg redan ett känt inslag i Göteborgs societet. De gifte sig 1937 och kusinerna Ulla och Britta minns att moster Inga kallades "fru Arne Lundberg" i officiella kretsar.

– Det var ju hemskt, som att hon inte räknades. Men så var det ju då, konstaterar Ulla.

IngaBritt Lundberg var förstås mer än så. Med tiden skulle hon komma att charma internationell societet i såväl brittiska kungahuset som i amerikanska Vita huset. Paret Lundberg spelade bridge och golf, reste och roade sig, mellan hårt arbete och representationsbjudningar i Sverige och utomlands. För "fru Arne Lundberg" bestod nu vardagen i att planera flotta affärsmiddagar på Berzeliigatan, följa sin make på viktiga affärsresor, sköta ett klanderfritt hem och på olika sätt bistå Arne i framgången.

– Moster Inga såg väldigt bra ut, hon var en lång, smal och stilig kvinna som kunde konversera. Uppvuxen med "hel och ren" som dygd. Även om det inte fanns så mycket pengar i hennes familj så var det viktigt

med god ordning. Vinterkappa, vårkappa, sommarhatt, vinterhatt och fint porslin, förklarar Ulla och minns en detalj:

– Hon åkte till och med skidor i kapp.

Det som krävdes för att umgås i de kretsar Lundbergs rörde sig i klarade moster Inga med andra ord av galant.

– Men hon var inte fin i kanten, säger Britta om moster Inga, trots att hon levde ett ganska annorlunda liv jämfört med sina syskon.

Det ska i sammanhanget också nämnas att där fanns en bror till systrarna, Roland, men han hamnade så småningom i Uppsala och i släktens periferi. Han är därmed inte del av just den här berättelsen.

Det ekonomiska välståndet märktes förstås, även om både IngaBritt och Arne i grunden beskrivs som sparsamma. Paret Lundberg åkte gärna i flotta bilar och moster Inga var modeintresserad, berättar systerdöttrarna.

– Vi fick ärva sådant som hon inte använde längre, hattar och skotskrutiga långbyxor, säger Britta.

– De där byxorna var så fina, minns Ulla, att jag fick tillåtelse av min mamma att ha dem i skolan. Trots att hon normalt inte godkände det. Det skulle vara kjol, på den tiden.

Välfärden på ytan kunde dock inte brygga över det faktum att Arne och Ingabritt inte kunde få barn. Systerdöttrarna beskriver det som en stor sorg för dem båda.

Den ofrivilliga barnlösheten ledde dock fram till ett beslut om att adoptera. Först Monica och sedan Lars, två små från olika familjer,

Familjen Engborg efter flytten till Göteborg. Fadern John, med andra hustrun Sally, omgärdade av barnen från äktenskapet med första hustrun Gerda: Roland, Inga-Britt, Greta och Karin. Systrarnas sammanhållning var bestående livet igenom, olika liv till trots.

flyttade in hos Lundbergs som därmed blev en familj. Och Britta och Ulla fick nya kusiner. Ingen av dem är i livet längre och kan ge någon bild av sina adoptivföräldrar, men i en intervju med Monica Lundberg publicerad 2013 framgår att hennes relation till pappa Arne var varm. Det står mindre om mamma Inga och kanske var den relationen en annan.

Barnen växte upp till största delen med hushållerskan Gerda som hade till uppgift

att ta hand om dem, vilket hon också gjorde med värme.

– Gerda var en härlig person som älskade sina små skyddslingar, berättar Britta Nilsson. Monica och Lars gick också båda på internatskolor för att få en bra utbildning och umgänge i rätt kretsar, som brukligt på den tiden.

– Moster och morbror hade ju egentligen inte tid med barn, reflekterar Britta vidare. Och även om hon själv tyckte om att vistas

hemma hos Lundbergs minns hon också något stränga middagar där barnen sattes på undantag.

– När jag var liten och vi var ditbjudna på middag fick vi barn sitta i ett annat rum och äta. Och moster Inga ansåg att vi var lite ouppfostrade som inte tyckte om krabba och tunga.

Britta minns också ett äventyr hon fick dela med kusin Monica som ung. En resa till Tunisien som Britta bjöds med på. Kusinerna var jämnåriga och tyckte om att umgås.

– Vi hade verkligen roligt tillsammans, säger Britta som minns både dråpliga och märkvärdiga incidenter på resan. Till exempel en vådlig kamelritt som slutade i en mimosalund efter att kamelen börjat skena

till följd av de ovana ryttarnas höga tjut i skräckblandad tonart.

Moster Inga var för syskonbarnen en svårare nöt att knäcka än morbror Arne. Hon får en lite mer komplex beskrivning som “givmild, sparsam, strategisk, charmig, humoristisk men också lite kärv”. Som en lillasyster som upprätthöll något av en fasad också inför sina storasyster. Morbror Arne ges en enklare teckning som “lekfull” och “rolig farbror”. Han kunde säga till barnen att de fick lämna mat på tallriken om det var något de inte tyckte om. Det gjorde han nämligen själv. Och dottern Monica lindade snart sin adoptivfar runt lillfingret. När barnen Lundberg umgicks med sin pappa var det lek

Kusinerna Ulla Wengström och Britta Nilsson minns sin moster Inga med värme och respekt och anekdoter utöver de vanliga.

Inga Britt och Arne Lundberg fick inga egna barn, men adopterade senare i livet. Att umgås med systerdottrarna Ulla och Britta blev också en glädje. Här ses "moster Inga" med lilla Ulla i unga år.

och bus som gällde. Den strama uppfostran fick Inga stå för.

Likafullt var moster Inga någon att beundra och se upp till för en ung flicka på 1950-talet: – Hon hade integritet och var världsvan och jag tyckte att hon var annorlunda och lite spännande, säger Britta.

Kusin Ulla adderar en annan detalj:

– Hon läste deckare på engelska och hade en stor skivsamling.

Även morbror Arnes intellektuella intressen imponerade.

– Han fyllde ett helt rum med litteratur, minns Ulla.

Paret Lundberg växlade sin tid mellan våningen på Berzeliigatan och olika sommarställen de hyrde på Särö söder om Göteborg. Så småningom lät de bygga ett större hus där som blev deras permanenta bostad på ålderns höst. Spridda minnen från vistelser på Särö kryddar berättelsen. Som den där introduceringen av nyinflyttade Ulla, systerdottern som nu skulle visas upp för Göteborgs societet.

– Moster Inga fick för sig att hon skulle ta hand om mig, okunnig och ung, genom att presentera mig för sin vänkrets, och bjöd in mig – på badutflykt, minns Ulla med ett leende.

Kusin Britta minns också turer till Särö:

– Mamma och jag åkte ofta dit när jag var liten. Som jag minns det träffades systrarna oftast hemma hos Inga, och då klädde de alltid upp sig. Det var lite märkvärdigt. Men bakom en viss yta upplevde jag att de fanns där för varandra, säger Britta.

Britta fick också besök av moster Inga och morbror Arne några gånger hemma på Stenåsvägen i Mölnlycke där hon själv slagit sig ner med sin familj. Att paret Lundberg, all flärd till trots, uppskattade det enkla i livet och närheten till familj och släkt kunde också uttryckas genom att Britta, som är damfrisörska, ombads åka hem till moster Inga och göra henne fin i håret. Ett förtroende och ett

kontaktsökande från en moster som hade råd att gå till den dyraste frisören i hela Göteborg. Under en resa till New York, utspelade sig också följande:

– Moster Inga och morbror Arne hade åkt till USA och skulle där umgås med paret Nixon, som de hade blivit goda vänner med genom åren. Moster skulle bjuda Nixons på lunch i New York en av dagarna och hörde då av sig till mig för att få receptet på en fiskrätt som jag hade bjudit på en gång och som morbror Arne tyckte mycket om. Tydligt blev Nixons så förtjusta i rätten att även de bad om receptet sedan, berättar Britta.

Anekdoten om bergtungafiléerna väcker ett annat minne till liv. Ullas minne av att som nygift och nyinflyttad i Göteborg välkomnas med en stor kasse färska räkor vittnar om att den världsvana stilen och de tjusiga gesterna inte alltid landade rätt.

– Min man var inte färdig läkare än, vi var fattiga som kyrkråttor och hade precis flyttat in i en liten andrahandslägenhet när moster kom farande i sin fina bil och klev in genom dörren med alla dessa räkor som hon ställde på diskbänken.

– Att ta hand om två kilo skaldjur var ju inte precis vad jag längtade efter i det läget, säger Ulla och minns känslan av en sorts markör, bakom en generositet som inte gick att avvisa.

Moster Inga gjorde avtryck och för eftervärlden lever hennes minne starkare nu sedan systerdöttrarna Ulla Wengström och Britta Nilsson berättat om hennes liv.

Moster Inga betraktades också på äldre dar som lite excentrisk.

– Hon var en moster för oss som barn, en annan när vi blev äldre och hon blev änka. Hon gick där i sin stora villa med äkta mattor och konst. Odlade vindruvor och persikor, som i vårt klimat naturligtvis var sura som attan, säger Ulla, återigen med den där glimten i ögat som vittnar om en familjär humor.

Kusin Britta minns med lite sorgkamt också att moster Inga tappade gnistan efter Arnes bortgång 1973.

– Moster Inga gillade inte att gå till kyrkan efter det. Hon gick inte på begravningar längre, inte ens sin systers, säger Britta, vars mor Karin gick bort först av syskonen.

Inga kom dock hem till Britta och hennes make efter begravningsceremonin, där familjen samlades.

– Både moster Inga och moster Greta var väldigt ledsna. Inga tyckte mycket om sina systrar.

IngaBritt Lundberg dog på Sveriges nationaldag, 6 juni, 1999. Men redan 1982 grundade hon den stiftelse som fram till dags dato delat ut en dryg miljard till medicinsk forskning.

Visst var det maken Arne Lundberg som gjorde de goda affärerna, skapade sig ett namn och en förmögenhet. Men utan de flotta tillställningarna på Berzeliigatan, de guldkantade affärsresorna som de var två om och den där lyckade fiskmiddagen för presidentparet Nixon hade i alla fall

berättelsen om Lundbergsstiftelsen varit mycket fattigare.

Och minnet av moster Inga lever förstås vidare hos dem som är kvar, på olika sätt:

– Jag fick ett pärlhalsband när jag tog studenten, säger Ulla Wengström.

– Jag fick en ring, minns Britta Nilsson.

TEXT: MALIN CLAUSSON

BILD: LISA THANNER SAMT PRIVATA

REDIGERING: KATHARINA JOHANSSON

NIXONS BERGTUNGAFILE´ (4 personer)

1 kg bergtungafilé

1 burk svart kaviar

1 burk champinjoncreme

5 dl grädde

3 hg räkor

En knippe dill

Salt, vitpeppar

Gör så här:

- Sätt ugnen på 220 grader.

- Smörj en eldfast form.

- Lägg upp filéerna och bred på champinjoncreme och svart caviar.

- Ta på lite salt och vitpeppar innan du rullar ihop filéerna.

- Lägg filéerna i rad i formen.

- Häll över grädden och sätt in i ugnen i 25 minuter.

- Skala räkorna. När fisken är klar, ta ut formen, garnera med räkor och klippt dill.

- Servera med kokt eller pressad potatis.